HALIUZWI

Jarida la NEMC

BARAZA LA TAIFA LA HIFADHI NA USIMAMIZI WA MAZINGIRA (NEMC)

ISBN 0856 - 6933 | TOLEO NA. 011 | APRILI - JUNI, 2023

MAAGIZO YA WAZIRI MKUU KWA WAKUU WA MIKOA KATIKA USIMAMIZI WA MAZINGIRA NCHINI

Ndani:

- "WAWEKEZAJI KWENYE MIGODI WATAKIWA KUTUNZA MAZINGIRA NA KUYAREJELEZA WAKATI NA BAADA YA UCHIMBAJI MADINI" WAZIRI JAFO
- NEMC YAFUNGIA KUMBI ZA STAREHE KATIKA MIKOA YA DODOMA, DSM NA MWANZA
- MAKALA: UFAHAMU MRADI WA KUDHIBITI MATUMIZI YA ZEBAKI KWENYE UCHIMBAJI MDOGO WA DHAHABU NCHINI

@nemctanzania NemcTVTanzania

#MazingiraYetuUhaiWetu

www.nemc.or.tz

YALIYOMO

03 MAAGIZO YA WAZIRI MKUU KWA WAKUU WA MIKOA KATIKA USIMAMIZI WA MAZINGIRA NCHINI

05 "WAWEKEZAJI KWENYE MIGODI WATAKIWA KUTUNZA MAZINGIRA NA KUYAREJELEZA WAKATI NA BAADA YA UCHIMBAJI MADINI" WAZIRI JAFO

06 UTEUZI WA ENEO LA RUFIJI - MAFIA - KIBITI - KILWA (RUMAKI) KUWA ENEO LA BINADAMU NA HFADHI HAI

07 NEMC YAENDESHA MAFUNZO KWA WATUMISHI WA MAMLAKA ZA SERIKALI KATIKA MIPAKA

08 NEMC YAFUNGIA KUMBI ZA STAREHE ZA MIKOA YA DAR, DODOMA NA MWANZA

09 NEMC YACHOSHWA NA UCHAFUZI WA MAZINGIRA KIWANDA CHA **A to Z** ARUSHA

10 UTUNZAJI NA UHIFADHI WA MAZINGIRA KATIKA UCHIMBAJI WA MADINI

11 NEMC YAFUNGIA KIWANDA CHA AMIGO KIGAMBONI

11 NEMC, TAASISI ZA SERIKALI, WADAU WA MAZINGIRA WAKUTANA

12 HIVI NDIVYO NEMC INAVYODHIBITI MIFUKO YA PLASTIKI

14 NEMC PAMOJA NA JMAT WAANDAA KONGAMANO KWA VIONGOZI WA DINI KUHUSU ATHARI ZA SAUTI ZILIZOZIDI KIWANGO KATIKA NYUMBA ZA IBADA

15 IFAHAMU KWA UNDANI TATHMINI YA ATHARI KWA MAZINGIRA (TAM)

17 NEMC YAZITAKA TAASISI NYINGINE KUIGA MFANO WA MUHIMBILI KWA UTUNZAJI WA MAZINGIRA

17 NEMC YAPONGEZWA KWA USIMAMIZI NA UTEKELEZAJI MZURI WA SHERIA YA MAZINGIRA

18 KELELE CHAFUZI NA ATHARI ZAKE KATIKA JAMII

19 NEMC YASHIRIKI KILELE CHA MAADHIMISHO YA SIKU YA MAZINGIRA DUNIANI KIMKOA

20 UFAHAMU MRADI WA KUDHIBITI MATUMIZI YA ZEBAKI KWENYE UCHIMBAJI MDOGO WA DHAHABU NCHINI

22 KAULI YA MAZINGIRA - KATUNI

UTANGULIZI

BARAZA LA TAIFA LA HIFADHI NA USIMAMIZI WA MAZINGIRA (NEMC)

Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) lilianzishwa kwa Sheria ya Taifa ya Usimamizi wa Mazingira Na. 19 ya mwaka 1983 kama chombo cha kuishauri serikali juu ya masuala ya utunzaji endelevu wa Mazingira. Baraza lilianza kazi rasmi mwaka 1986. Sheria hiyo Na. 19 ya mwaka 1983 ilifutwa mwaka 2004 na Sheria ya Usimamizi wa Mazingira Na. 20 ya mwaka 2004 (Sura 191) ambayo ilianzisha Baraza kwa mara nyingine.

Tangu kuanzishwa kwake, Baraza limekuwa likisimamia na kutoa ushauri kwa Serikali kuhusu suala zima la hifadhi ya mazingira na maendeleo endelevu nchini. Kwa mujibu wa kifungu cha 17 cha Sheria hiyo, madhumuni na sababu za kuanzisha Baraza hili ni kuratibu utekelezaji wa Sera na Sheria ya Mazingira katika nyanja kuu nne ikiwa ni pamoja na:-

1. Kutekeleza shughuli za uzingatiaji na utekelezaji (enforcement and compliance) wa Sheria ya Usimamizi wa Mazingira;
2. Kusimamia mchakato wa Tathmini ya Athari kwa Mazingira (TAM) (Kuratibu, kufanya mapitio ya ripoti za TAM kutoka kwa wenye miradi na kufuatilia utekelezaji wake);
3. Kufanya tafiti za mazingira; na
4. Kuwezesha ushiriki wa umma katika kufanya uamuzi unaohusu mazingira na kusimamia kwa ujumla na kuratibu masuala yote yanayohusu mazingira kwa mujibu wa Sheria ya Usimamizi wa Mazingira na Sheria nyingine zozote zilizoandikwa.

BODI YA UHARIRI:

Mwenyekiti:
Dkt. Menan Jangu

Mhariri Mkuu:
Irene John

Wachangiaji:
Dalia Charles
Rose Mtui
Martha Kawishe
Pendo Kundya
Neema Mdimi
Hilda F. Mwakasungura
Boniphace B. Kyaruzi

Msanifu Michoro:
Blasius Haule

MAAGIZO YA WAZIRI MKUU KWA WAKUU WA MIKOA KATIKA USIMAMIZI WA MAZINGIRA NCHINI

Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mhe. Kassim Majaliwa

Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania Mhe. Kassim Majaliwa Majaliwa amewataka wakuu wa Mikoa yote Nchini kukaa na mabaraza ya biashara, wamiliki wa kumbi za starehe katika mikoa yao ili kutafuta muafaka wa pamoja katika utekelezaji wa Sheria, Kanuni na Miongozo kuhusu udhibiti wa athari zitokanazo na sauti zilizozidi viwango.

Alitoa maelekezo hayo wakati akizindua Kongamano la kujengewa uelewa kuhusu madhara yatokanayo na sauti zilizozidi viwango katika nyumba za ibada. Kongamano liliandaliwa na Jumuiya ya Maridiano na Amani Tanzania (JMAT) kwa kushirikiana na Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) na kufanyika katika ukumbi wa Mikutano wa Kimataifa wa Julius Nyerere uliopo Jijini Dar es Salaam (JNICC).

"Leo kuna kongamano la Kitaifa linaloratibiwa na JMAT na NEMC, wekeni mpango wa kufanya makongamano kama haya hadi katika ngazi ya mikoa ili jamii iwe na uelewa wa pamoja kuhusu athari za viwango vya sauti vinavyozidi. Aidha toeni elimu kwa umma ili wajue viwango halisi vya sauti vinavyostahili wakati wa mchana na wakati wa usiku" Alisema Mhe. Majaliwa.

Aliongeza kuwa wakuu wa Mikoa ndio Marais katika maeneo yao, wamepewa dhamana ya kulinda wananchi katika nyanja zote ikiwemo mazingira, hivyo ni wajibu wao kukutanisha mabaraza na vikundi mbalimbali ili kwa pamoja kufikiwe muafaka wa udhibiti wa sauti zilizozidi viwango katika maeneo mliyokasimiwa madaraka kuyaongoza.

Aidha Mhe. Majaliwa pamoja na maelekezo hayo ya kukutana, alizielekeza idara za Mipangomiji katika Halmashauri za Wilaya zote nchini kusimamia miongozo inayotekelezwa na Wizara ya Ardhi Nyumba na Maedneleo ya Makazi katika upangaji wa miji na kutoa miongozo mahususi ya matumizi ya ardhi hasa utengaji wa maeneo kwa ajili ya nyumba za ibada kama

Inaendelea Uk. 04

Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mhe. Kassim Majaliwa (katikati waliokaa) akiwa katika picha ya pamoja na Menejimenti ya Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazibngira (NEMC) mara baada ya kufungua Kongamano la Kitaifa la kujengewa uelewa juu ya athari za sauti zilizozidi viwango katika nyumba za ibada.

Inatoka Uk. 03

MAAGIZO YA WAZIRI MKUU ...

wanavyotenga ya taasisi nyingine.

Kwa upande wa udhibiti wa sauti zilizozidi viwango Mhe. Majaliwa alisema, kila mamlaka itimize wajibu wake kulingana na maelekezo yaliyomo katika muongozo wa udhibiti wa uchafuzi wa mazingira utokanao na kelele na mitetemo uliotolewa na Ofisi ya Makamu wa Rais na kuwataka kuwa na utaratibu wa kufuatilia mwenendo wa matumizi ya vibali au leseni ya shughuli au biashara wa matumizi ya leseni hizo.

Akizungumza kuhusu wamiliki wa majengo, Waziri Mkuu amewataka kuzingatia ufanyaji wa Tathmini ya Athari kwa Mazingira kwa watu wanaotumia majengo hayo, pamoja na wakazi wa jirani na majengo hayo kwa lengo la kubaini madhara kwa watumiaji wake na jamii inayozunguka.

Kadhalika, Waziri Mkuu alitumia fursa hiyo kuwasisitiza viongozi wa dini walioshiriki katika kongamano hilo kuendelea kuwa kielelezo na mabalozi wazuri wa kufikisha yale mambo mazuri yanayowasilishwa katika kongamano hilo.

Naye Mkurugenzi Mkuu wa Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC), Dkt. Samuel Gwamaka alisema madhumuni ya kongamano hilo ni kuwakutanisha pamoja viongozi wa dini na mila ili kutoa elimu ya athari za sauti zilizozidi viwango kutoka kwenye nyumba za ibada na jamii.

Aliainisha Kanuni za Udhibiti wa Kelele na Mitetemo za mwaka 2015 ambazo zimeainisha viwango vinavyoruhusiwa katika maeneo ya makazi, nyumba za ibada, biashara, viwanda na hospitali kwa ajili ya jamii, mfano viwango vya sauti vinavyoruhusiwa katika nyumba za ibada zilizopo katika maeneo ya makazi ni dBA 60 wakati wa mchana na usiku ni dBA 40.

Alisema sauti zinazozidi viwango katika nyumba za ibada zinaweza kuathiri afya za waumini na wakazi wa maeneo ya jirani na kusababisha matatizo ya kusikia, kukosa usingizi na kuathiri uwezo wa kufanya kazi pamoja na kusababisha migogoro kati ya wakazi na viongozi au waumini.

Dkt. Gwamaka alisema NEMC itaendelea kusimamia kwa ukamilifu uzingatiaji na utekelezaji wa Sheria na Kanuni zake kwa kuandaa semina, warsha na mikutano ili kujenga uelewa mpana zaidi kwa jamii na wadau kadiri inavyohitajika. "Nitoe wito kwa viongozi wa dini tushirikiane katika utekelezaji wa Sheria hizi ili kuboresha ustawi wa Mazingira yetu." alisema Dkt. Gwamaka.

Awali Katibu Mkuu wa JMAT, Askofu Dkt. Israel Maasa alitumia fursa hiyo kuwashukuru viongozi wenzake wa dini mbalimbali nchini kwa kuendelea kushirikiana, hali inayolifanya Taifa liendelee kuwa kitovu cha Amani na Utulivu.

WAWEKEZAJI KWENYE MIGODI WATAKIWA KUTUNZA MAZINGIRA NA KUYAREJELEZA WAKATI NA BAADA YA UCHIMBAJI MADINI - WAZIRI JAFO

Waziri wa Nchi Ofisi ya Makamu wa Rais (Muungano na Mazingira) Mhe. Dkt. Selemani Jafo amewataka wawekezaji wa migodi kote nchini kuhakikisha wanarejesha maeneo waliofanyia shughuli za uchimbaji madini ili kuendelea kuyatunza na kuhifadhi mazingira ya maeneo husika kwa kuimarisha ikolojia yake kwa mustakabali mpana wa maendeleo endelevu ya Tanzania.

Alitoa maagizo hayo alipofanya ziara ya kutembelea maeneo ya uchimbaji wa madini na uwekezaji katika upande wa makaa ya mawe Mkoani Ruvuma kwa lengo la kujiridhisha na hali ya kimazingira katika maeneo hayo.

Alisema Serikali ya Tanzania iko mstari wa mbele katika kuvutia wawekezaji hususani wachimbaji wa madini kwa misingi ya Sheria na Kanuni za uwekezaji katika Nchi kwani ndio msingi wa maendeleo endelevu katika kukuza ajira na uchumi wa nchi yetu, lakini haimaanishi kwamba itaacha kusimamia maeneo hayo na kuwataka wawekezaji wote kuzingatia miongozo katika kutekeleza shughuli zao.

"Natoa maelekezo, kwako Mkurugenzi Mkuu wa Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC), suala la mazingira liko kwako Kisheria, hivyo ni wajibu wako kuhakikisha unatembelea migodi hii, hasa hii iliyopo Kanda ya Ziwa, jiridhisheni na shughuli zao kama wanazingatia matakwa ya Sheria na maelekezo waliyopewa, na uhakikishe unatoa maelekezo ya haraka ili migodi hiyo ifanye urejeshaji wa ardhi iliyoharibiwa." Alisema Dkt. Jafo.

Kadhalika alielekeza wawekezaji katika migodi hiyo kuhakikisha wanadhibiti utiririshwaji wa maji ambayo inawezekana yakawa na athari kwa maisha ya watu kutokana na tindikali inayozalishwa pamoja na Salfa ambayo inaambatana na uchimbaji wa makaa ya mawe

Naye Mkurugenzi Mkuu wa Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) Dkt. Samuel Gwamaka alipokuwa akifafanua alisema atahakikisha anashirikiana bega kwa bega na sekta zote za uchimbaji wa rasilimali za migodi katika kuhakikisha utunzaji wa mazingira kwenye maeneo hayo unazingatiwa na kuwataka wawekezaji wote wa migodi kuandaa mipango ya ukarabati wa mazingira na kuwasilisha NEMC.

"Katika ziara tulioifanya, sehemu kubwa ya masharti ya vyeti vya mazingira yanafuatwa karibu kampuni zote tulizotembelea, hilo linatia moyo lakini bado kuna maeneo machache ambayo tunapenda waendelee kuyafanyia kazi kubwa" alisema Dkt. Gwamaka

Kwa upande wa wasimamizi wa mazingira kwenye migodi hiyo, waliahidi kuyashughulikia maelekezo yote yaliyotolewa na kuhakikisha wanatunza mazingira katika zoezi la uchimbaji wa makaa ya mawe.

Wairi wa Nchi, Ofisi ya Makamu wa Rais Muungano na Mazingira, Mhe. Dkt. Selemani Jafo (wa kwanza kushoto) akiwa na wataalam kutoka NEMC Mkoani Ruvuma katika ziara ya shughuli za uhifadhi wa mazingira na uchimbaji wa makaa ya mawe Wilayani Mbinga.

UTEUZI WA ENEO LA RUFIJI - MAFIA - KIBITI - KILWA (RUMAKI) KUWA ENEO LA BINADAMU NA HIFADHI HAI

Ujumbe wa Kitaifa (Tanzania) wakiwa na wajumbe kutoka Umoja wa Mataifa na WWF baada ya kutoa taarifa fupi ya uteuzi wa RUMAKI kwa Kiongozi wa Tanzania UNESCO Mh. Khamis M. Omary

Eneo la Rufiji-Mafia-Kibiti-Kilwa (RUMAKI) limeteuliwa na Shirika la Umoja wa Mataifa la Elimu, Sayansi na Utamaduni (UNESCO) kuwa eneo la Binadamu na Hifadhi Hai (Biosphere Reserve) mnamo tarehe 14 Juni, 2023 Jijini Paris, Ufaransa. Uteuzi huu unalijumuisha eneo hilo katika Mtandao wa Dunia wa Maeneo ya Binadamu na Hifadhi Hai chini ya Programu ya Binadamu na Hifadhi Hai inayoratibiwa na UNESCO. Programu hii ina mfumo ambao unaweka misingi ya kuzingatia uhifadhi wa mazingira na rasilimali nyingine asilia bila kuzuia shughuli za kibinadamu ikiwemo kutoa njia mbadala zinazoweza kunufaisha maisha ya binadamu hao. Hivyo, programu hiyo huoanisha dhana ya uhifadhi na shughuli za binadamu ili vifanyike kwa pamoja katika mazingira yale yale. Hadi kufikia Mei, 2023, Tanzania ilikuwa na maeneo matano ambayo yalikuwa yameshajumuishwa kwenye Mtandao wa Dunia wa maeneo ya Binadamu na Hifadhi Hai. Maeneo hayo nia miaka yake ya uidhinishaji ni kama ifuatavyo;

a) Hifadhi Hai ya Ziwa Manyara (1981);

b) Hifadhi Hai ya Serengeti - Ngorongoro (1981);

c) Hifadhi Hai ya Usambara Mashariki (2000);

d) Hifadhi Hai ya Ghuba ya Jozani Chwaka (2016);

e) Hifadhi Hai ya Gombe-Masito-Ugalla (2018);

Uteuzi wa eneo la Rufiji-Mafia-Kibiti-Kilwa (RUMAKI) kuingia kwenye Mtandao wa Dunia wa Maeneo ya Binadamu na Hifadhi Hai, kunafanya Tanzania kuwa na maeneo sita ya aina hiyo. RUMAKI ni eneo la hifadhi hai la kwanza Tanzania Bara na la pili katika Jamhuri ya Muungano wa Tanzania baada ya Jozani Chwaka Bay-Zanzibar, ambalo linajumuisha mazingira ya bahari na nchi kavu. Hii inalifanya eneo hilo la RUMAKI kuwa chanzo kikubwa cha fursa za uchumi wa buluu au samawati.

Eneo la RUMAKI lina utajiri mkubwa wa bioanuai katika ukanda wa baharini na nchi kavu. Ni muhimu pia kutambua kuwa Sera ya Afrika ya Uchumi Samawati ya 2016 (Africa's Blue Economy Policy Handbook of 2016) pamoja na Mkakati wa Umoja wa Afrika wa Uchumi Samawati (African Union Blue Economy Strategy) vinatambua matumizi kamilifu ya rasilimali zitokanazo na mazingira ya majini zinazojumuisha maji baridi na maji ya chumvi ili kufanya uchumi wa samawati kuwa endelevu. Serikali ya Tanzania imejielekeza kwenye kutekeleza masuala ya uchumi samawati kwa kutunga Sera mbalimbali za usimamiaji. Kwa muktadha huo, maendeleo ya RUMAKI ni mojawapo ya hatua za Serikali kufikia azma hiyo.

Inafahamika kuwa, ujumbe wa Tanzania ulifika Jijini Paris nchini Ufaransa kwa lengo moja tu nalo ni kuungana na wenzetu diniani kusherehekea uingizwaji au ujumuishwaji wa maeneo mbalimbali likiwemo eneo la RUMAKI kuwa katika Mtandao wa Dunia wa Hifadhi Hai. Eneo la RUMAKI ni kati ya maeneo 11 yaliyoteuliwa tarehe 14 Juni 2023. Eneo la RUMAKI lina fursa nyingi za uhifadhi kutoka mashirika mbalimbali ndani ya nchi na nje ya nchi yakiwemo WWF and IUCN. Hivyo uteuzi wa RUMAKI utaimarisha jitihada za usimamizi zilizofanyika kwa miaka mingi. Uteuzi wa RUMAKI kuwa eneo la Binadamu na Hifadhi Hai, unatokana na msingi kuwa eneo hilo ni chachu kubwa ya masuala ya kiikolojia na uchumi wa jamii. Ni chanzo kikubwa cha bioanuai na ni msingi wa misitu mikubwa ya mikoko duniani. Msitu wa mikoko iliyopo katika eneo hili ni wa pili kwa ukubwa katika eneo la Afrika Mashariki baada ya misitu ya Delta ya Zambezi na inajumuisha asilimia hamsini (50%) ya misitu ya mikoko Tanzania. Delta ya Rufiji

Inaendelea Uk. 07

NEMC YAENDESHA MAFUNZO KWA WATUMISHI WA MAMLAKA ZA SERIKALI KATIKA MIPAKA

Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) limeendesha mafunzo ya siku mbili yahusuyo Usimamizi na Ukaguzi wa bidhaa hatarishi kwa watumishi wa Mamlaka za Serikali zilizopo Mipakani.

Mafunzo hayo yamelenga kuwajengea uwezo wa namna sahihi ya kuenenda katika kuhakikisha Sheria ya Mazingira ya mwaka 2004 pamoja na Kanuni zake katika udhibiti wa taka hatarishi inazingatiwa hasa udhibiti wa uingizwaji na usafirishaji wa bidhaa hatarishi nchini kwa maslahi mapana ya mazingira.

Taasisi zilizoshiriki mafunzo hayo yaliyofanyika katika ukumbi wa St. Gaspar Jijini Dodoma ni pamoja na Ofisi ya Makamu wa Rais, TPHPA, NEMC, TBS, TRA, GCLA pamoja na Kitengo Cha Usalama wa Afya Mipakani.

Mada zilizofundishwa ni pamoja na Uzingatiaji na Utekelezaji wa Sheria katika kudhibiti taka hatarishi, Mfumo wa Kisheria wa udhibiti wa biashara ya mipakani ya bidhaa zenye athari kwa mazingira, Mambo ya kimazingira ya kutilia maanani mipakani, Mfumo wa kisheria wa udhibiti wa biashara ya bidhaa ya plastiki mipakani pamoja na Mradi wa majaribio wa kupunguza taka hatarishi.

Baadhi ya watumishi wa NEMC wakifuatilia mafunzo ya usimamizi na ukaguzi wa bidhaa hatarishi katika maeneo ya mipakani.

Inatoka Uk. 06

UTEUZI WA ENEO LA RUFIJI - ...

inajumuisha aina nyingi za mikoko (species diversity) kuliko eneo lingine lolote Ukanda wa Magharibi mwa Bahari ya Hindi. Inajumuisha aina nane (8) ya mikoko na aina mbili (2) za mimea isiyokuwa mikoko (2 non-mangrove species) inayopatikana ukanda wa Pwani wa Afrika Mashariki jambo ambalo si la kawaida katika eneo moja.

Pia eneo hili linajumuisha maeneo ya Hifadhi ya Bahari ya Mafia (Mafia Island Marine Park) lenye takriban aina 280 za matumbawe, ambalo ni makazi kwa ajili ya viumbe hai kati ya 33 hadi 293 katika maeneo 22 kwenye nchi zote za ukanda wa magharibi mwa Bahari ya Hindi. Hifadhi ya Bahari ya Mafia pia ipo katika eneo ambalo linaifanya kuwa kiunganishi muhimu cha mazalia ya viumbe wa bahari vikiwemo matumbawe Ukanda wa Magharibi mwa Bahari ya Hindi. Vile vile, hifadhi hii pia ni chachu kuu ya uhai wa bioanuai (ikijumuisha samaki pamoja na viumbe bahari wengine) kaskazini mwa Msumbiji na ukanda mzima wa pwani wa Afrika Mashariki.

Vilevile, magofu ya Kilwa Kisiwani na Songo Mnara yaliyosajiliwa mwaka 2018 kama mojawapo ya maeneo saba (7) ya Urithi wa Dunia (World Heritage Site) ya Tanzaia, ni sehemu ya Hifadhi Hai ya RUMAKI. Sehemu mojawapo ya RUMAKI pia imeteuliwa kama eneo la RAMSAR chini ya Mkaraba wa Kimataifa wa Ramsar. RUMAKI pia inajumuisha eneo la Mafia ambalo lina uwezo mkubwa wa shughuli za kilimo, misitu, uvuvi, utalii, uchimbaji madini na maendeleo ya miundombinu.

Serikali ya Tanzania inatambua na kuthamini msaada wa hali na mali iliyoupata kutoka kwa wadau mbalimbali wakati wa mchakato wa kuandaa na kuwasilisha ombi la uteuzi UNESCO. Shukrani ziende kwa Kamati ya Kitaifa ya Binadamu na Hifadhi Hai (National MAB Committee kwa mchango wao wa kitaalamu, Mamlaka za Serikali za Mitaa ambao sehumu kubwa ya RUMAKI ipo, Wizara za Kisekta, UNESCO, Mashirika yasiyokuwa ya Kiserikali (NGOs), Mashirika ya Kijamii (CSOs) kwa mchango wao mkubwa. Serikali pia inatambua jitihada za uwekezaji, kiufundi na kifedha ambazo imepata kutoka kwa Shirika la WWF katika mchakato mzima.

Serikali inaahidi kuhakikisha hadhi ya eneo la RUMAKI inasimamiwa ili iwe endelevu. Ili RUMAKI iendelee kuwa chanzo adhimu cha huduma za kiikolojia, ni jukumu letu sote kuanzisha na kuendeleza program mahsusi za usimamizi wa mazingira, kufanya tafiti mara kwa mara na kufanya tathmini na ufuatiliaji ili kuhakikisha biounuani, maisha ya wanajamii na mfumo ikilojia mzima vinakuwa endelevu.

Mwisho, Shukrani ziende kwa Mkurugenzi Mkuu NEMC kwa kuiwezesha Kurugenzi ya Utafiti wa Mazingira ikishirikirikiana na Kamati ya Kitaifa ya Binadamu na Hifadhi Hai kutekeleza jukumu hili. Vilevile, Mkurugenzi Mkuu wa UNESCO, Sekretariaeti ya UNESCO, wajumbe wa Tume ya Kimataifa ya Uratibu (MAB ICC Member States) zinashukuriwa kwa kuliteua eneo la RUMAKI kuwa eneo la Binadamu na Hifadhi Hai.

NEMC YAFUNGIA KUMBI ZA STAREHE ZA MIKOA KATIKA MIKOA YA DODOMA, DSM NA MWANZA

Mkurugenzi Mkuu wa Bazara la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC), Dkt. Samuel Gwamaka akisisitiza jambo wakati akizungumza na waandishi wa habari mnamo Mei 8, 2023 Jijini Dar es Salaam katika kikao cha mrejesho wa operesheni ya msako wa kubaini baa na kumbi za starehe zinazopiga kelele zilizozidi kiwango.

Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) lilizifungia baa na kumbi za starehe 89 katika Mikoa mitatu ikiwemo Dar es salaam, kwa kupiga kelele zilizozidi viwango kinyume cha Sheria ya Mazingira ya mwaka 2014.

Akizungumza Jijini Dar es salaam kwenye kikao cha mrejesho wa operesheni ya msako wa kubaini baa na kumbi za starehe zinazopiga kelele zilizozidi kiwango, Mkurugenzi Mkuu wa NEMC, Dkt. Samuel Gwamaka alisema wamefikia hatua hiyo kutokana na maeneo hayo ya biashara kupiga kelele na mitetemo iliyozidi viwango.

Alisema mpaka wamefikia uamuzi huo wa kuwafungia ni kwa sababu sio mara ya kwanza kwa kumbi hizo kufanya makosa hayo, licha ya NEMC kuwaonya kwa nyakati tofauti lakini hawakuweza kufuata utaratibu.

> ***"Hatupendi kufungia kazi zenu lakini inatupasa tufanye hivyo kama hamuwezi kufuata utaratibu uliowekwa, tunajua mnalipa kodi pia mmetoa ajira kwa vijana lakini mnapovunja sheria na utaratibu lazima tuwachukulie hatua".***
>
> Alisema Dkt. Gwamaka

Akizungumza kwa niaba ya wamiliki wa baa, Nina John, ameiomba NEMC kuwapunguzia adhabu walizowapa maana ni kubwa na kwasasa wapo tayari kuzingatia Sheria kuhusu kudhibiti kelele zilizozidi viwango.

Hadi sasa Baraza hilo limezifungia baa na nyumba za starehe 78 jijini Dar es salaam, tano (5) Dodoma sita (6) jijini Mwanza na kuweka masharti matatu ikiwemo kufunga vifaa vya kudhibiti kelele na kulipa faini ya milioni tano kwa wale waliowahi kuonywa na milioni mbili wa wafanyabiashara wapya.

NEMC YACHOSHWA NA UCHAFUZI WA MAZINGIRA KIWANDA CHA A to Z ARUSHA

Kiwanda kinachozalisha nguo, vyandarua pamoja na bidhaa nyingine za plastiki cha A to Z kilichopo Mkoani Arusha kimeagizwa kusitisha shughuli zote zinazozalisha majitaka kutokana na mfumo wa majitaka wa kiwanda hicho kushindwa kukidhi matakwa ya Sheria kimazingira kwa muda mrefu hali inayotishia afya za wananchi kutokana na maji hayo.

Hayo yalibainishwa na Mhandisi Redempta Samwel, Mkurugenzi wa Uzingatiaji na Utekelezaji wa Sheria wa Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) wakati wa ziara maalum katika kiwanda hicho cha A to Z.

Ziara hiyo ilikuja mara baada ya Waziri wa Mazingira, Dkt. Selemani Jafo alipotembelea kiwanda hicho na kuagiza NEMC kufuatilia malalamiko ya wananchi ambayo ofisi yake iliyapokea.

Mhandisi Redempta alisema NEMC imekuwa ikifuatilia malalamiko ya wananchi wa kata ya Olmot Halmashauri ya Jiji la Arusha mara baada ya wananchi kulalamikia maji yenye kemikali hatarishi kwa mimea na viumbe hai yanayotiririshwa kupitia mitaro inayotokea kiwandani hapo na kuingia katika makazi ya watu bila mafanikio kwa kipindi cha zaidi ya miaka mitano mfululizo.

"Kiwanda hiki pamoja na kujenga mtambo mpya bado hali ya uchafuzi wa mazingira imeendelea kuwa mbaya na hivyo naagiza kiwanda hiki kisitishe shughuli zote za uzalishaji zinazopelekea uwepo wa majitaka" Alisema Mhandisi Redempta.

Awali kabla ya maelekezo hayo meneja wa NEMC Kanda ya Kaskazini Bw. Lewis Nzali alisema "kama Baraza tumejitahidi kutoa elimu na kufanya kaguzi za mara kwa mara katika kiwanda hicho bila mafanikio yeyote."

Kwa upande wake afisa mazingira wa kiwanda hicho Mhandisi Harryson Rwehumbiza amekiri kupokea maelekezo hayo na kwamba kama kiwanda hakitakuwa na bajeti ya matengenezo zaidi ya mtambo huo itawalazimu kufunga kiwanda hicho.

Kiwanda cha A to Z kikitiririsha majitaka yaliyolalamikiwa kuwa na kemikali.

UTUNZAJI NA UHIFADHI WA MAZINGIRA KATIKA UCHIMBAJI WA MADINI

Inatambulika kuwa kwa hali ya sasa mchango mkubwa kwenye uchumi Nchini Tanzania unatokana na madini. Shughuli za madini zinatoa fursa kwa jamii yetu ikiwemo upatikanaji wa ajira kwa vijana na kuchangia ongezeko la kipato kwa wananchi. Inatambulika kuwa sekta ya madini inamchango mkubwa sana katika jamii yetu lakini imekuwa na changamoto kubwa katika Utunzaji na Uhifadhi wake katika mazingira.

Shughuli za uchimbaji zimegawanyika katika makundi mawili ambayo kuna wachimbaji wadogo na wachimbaji wakubwa, mara nyingi wachimbaji wakubwa wanajitahidi katika kusimamia mazingira na kuzingatia Sheria wakati wa utekelezaji wa shughuli zao. Changamoto kubwa ipo kwa wachimbaji wadogo ambao wanaangalia upatikanaji wa mali bila ya kuzingatia utunzaji wa mazingira na afya zao.

Katika kupambana na utunzaji wa mazingira kwenye uchimbaji wa Madini Serikali kupitia Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) imeweza kusimamia kwa kiasi fulani japo changamoto ipo na bado Baraza linaendelea kutatua changamoto zilizopo ili kufikia lengo la Taifa katika uhifadhi wa mazingira.

Uchimbaji mdogo wa madini Tanzania ni moja ya kazi zenye athari kwa afya, usalama na mazingira. Imebainika kuwa wachimbaji wadogo wanafanya shughuli za uchimbaji bila ya kuwa na tahadhari za kiafya na kimazingira.

Geita, Mara na Shinyanga ni mikoa iliyobarikiwa sana madini aina ya dhahabu. Huko kuna wachimbaji wakubwa na wachimbaji wadogo wa dhahabu. Mikoa hii mitatu ni Mikoa ambayo inachangamoto kubwa katika usimamizi wa mazingira hususani katika miradi ya uchimbaji wa madini kwa wachimbaji wadogo. Ufuatiliaji wa utekelezaji wa Sheria ya Mazingira ya 2004 katika migodi mikubwa ni rahisi tatizo kubwa lipo kwenye migodi ya wachimbaji wadogo ambao wanatumia teknolojia dhaifu katika uchimbaji na kupelekea uharibifu wa mazingira na afya.

Kutokana na mamlaka iliyonayo, Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) limejitahidi kutoa elimu mkoa wa Mara, Mwanza na Geita inayohusu mazingira kwa jamii inayojihusisha na shughuli za uchimbaji madini ikiwa ni pamoja na wamiliki wa mitambo ya kuchenjua dhahabu. Elimu hii inatolewa kwa lengo la kukuza uelewa kwa wachimbaji wadogo juu ya uzigatiaji wa Sheria ya Mazingira ya 2004.

Imebainika kuwa wachimbaji wadogo wa dhahabu hufanya kazi ya kuchimba madini bila ya kuzingatia Sheria ya Mazingira ya 2004, baada ya kupata kibali cha uchimbaji kutoka Wizara ya Madini hawafanyi Tathmini ya Athari kwa Mazingira kitu ambacho hakipo sahihi. Hivyo kutokana na changamoto hiyo ndipo Baraza lilipoamua kutoa elimu ili kuweza kusaidia jamii hiyo kuwa na uelewa wa namna ya kulinda mazingira na kuzingatia Sheria.

Madini ni rasilimali asilia ambayo inachangia kipato katika Taifa na wananchi wake. wachimbaji wadogo wamekuwa wakichimba madini kujipatia kipato lakini wanafanya shughuli hizo bila ya kuzingatia utunzaji na uhifadhi wa mazingira. Changamoto kubwa iliyobainika kwa wachimbaji wadogo kutokana na ukaguzi uliofanywa na Baraza katika Mkoa wa Mara, Geita na Shinyanga ikiwemo uchenjuaji wa dhahabu kwa kutumia kemikali aina ya zebaki.

Pamoja na kwamba elimu imekuwa ikitolewa mara kwa mara kuhusu madhara ya zebaki kwa wachimbaji wadogo lakini bado wachimbaji wadogo wengi hutumia kemikali hiyo katika kuchenjua dhahabu. Wachimbaji wadogo wengi hawachukui tahadhari badala ya kutumia vizuia mikono (gloves) kukinga mikono isidhurike kwa zebaki, wengi wao hutumia mikono na hapo ndipo zebaki inaweza kupenya kwenye ngozi na kuwaathiri.

Kemikali ya Zebaki kwa upande wa afya ya binadamu huathiri mfumo wa neva na kusababisha magonjwa kama miguu na mikono kufa ganzi na kukosa nguvu, misuli kulegea, figo kuathirika, uono hafifu, kupoteza uwezo wa kusikia na kuongea, mimba kuharibika, kuzaa watoto taahira au wenye viungo pungufu, kupoteza kumbukumbu, kukosa usingizi kwa muda mrefu, kiharusi na hatimaye kifo. Aidha magonjwa haya yanaweza kurithishwa kutoka kizazi hadi kizazi.

Zebaki kwenye mazingira inaathiri ubora wa hewa, udongo na pia vyanzo vya maji. Sumu kali ya zebaki inauwezo wa kuathiri samaki na viumbe wengine wa majini wanapokula sumu hiyo. Sumu ya zebaki inayo tabia ya kuongezeka makali kutoka inapoliwa na wadudu wadogo wa majini hadi inapoliwa na samaki wakubwa na hatimaye samaki hao wanapoliwa na binadamu. Hivyo, binadamu anapokula samaki ukali wa sumu ya zebaki unakuwa mara dufu na hatari sana kwa afya yake.

Kutokana na athari hizo Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) litaendelea kutoa elimu kwa umma hususani kwenye maeneo ya uchimbaji mdogo wa madini ya dhahabu kuhusu madhara ya zebaki na namna ya kujikinga ili kuepukana na madhara hayo na pia hatua za kuchukua ili kulinda mazingira yasiathirike na zebaki.

NEMC YAFUNGIA KIWANDA CHA AMIGO KIGAMBONI

Baraza la Taifa la Hifadhi na usimamizi wa Mazingira (NEMC) limekifungia kiwanda cha kutengeneza maturubai kilichopo Kigamboni kwa kutumia mifuko ya plastiki kufungashia bidhaa zao.

Zoezi hilo limefanyika wakati wa ziara ya ukaguzi wa utekelezaji wa katazo la matumizi ya mifuko ya plastiki kama kifungashio kwenye masoko na viwandani.

Akizungumza katika ziara hiyo, Bi. Liliani John Kaimu Meneja Kanda ya Kusini Mashariki amesema kiwanda hiki kimekiuka Kanuni za Usimamizi wa Mazingira za kupiga Katazo la Mifuko ya Plastiki za mwaka 2022 kwa kutumia mifuko ya plastiki kama kifungashio cha bidhaa zao.

"Serikali ilishatoa maelekezo ya matumizi sahihi ya mifuko mbadala. Mifuko ya plastiki inatumika kwa zile bidhaa za viwandani zilizopewa msamaha ambazo zisipohifadhiwa zinapoteza ubora wake kama vile dawa n.k." alisema Bi. Liliani John.

Ameongeza kuwa kwa ile mifuko ya plastiki inayotengenezwa kwa ajili ya kuhifadhi ubora wa bidhaa za viwandani ni lazima ikidhi vigezo ikiwemo nembo ya TBS, jina la mtengenezaji, lakiri au alama inayotambulisha bidhaa iliyofungashwa kabla ya kuuzwa au kusambazwa.

Mifuko isiyojulikana inatengenezwa na nani kwa matumizi gani ni batili kwa mujibu wa Sheria.

NEMC, TAASISI ZA SERIKALI, WADAU WA MAZINGIRA WAKUTANA

NEMC imekutana na taasisi za Serikali pamoja na wadau wa mazingira kwa lengo la kujadiliana namna bora ya kuenenda katika utekelezaji wa Kanuni ya udhibiti wa kelele chafuzi za Mazingira pamoja na mitetemo kwa mstakabali mzima wa afya za binadamu na mazingira.

Mkutano huo uliofanyika katika ukumbi wa NEMC Dar es Salaam ukihusisha Taasisi, Mkoa pamoja na Wizara mbalimbali ambazo ni Wizara ya Ardhi, Wizara ya Afya, Ofisi ya Mkuu wa Mkoa wa Dar es salaam, BRELA, WMA, TBS, COSOTA pamoja na BASATA.

Wadau wa mazingira wakiwa katika picha ya pamoja mara baada ya mkutano uliolenga kujadili udhibiti wa kelele na mitetemo kwajili ya kupata ufumbuzi wa pamoja.

HIVI NDIVYO NEMC INAVYODHIBITI MIFUKO YA PLASTIKI

Juni Mosi mwaka 2019, Serikali ilipiga marufuku uzalishaji, uingizaji Nchini, usafirishaji nje ya nchi, usambazaji pamoja na matumizi ya mifuko ya plastiki.

Mafanikio ya marufuku hiyo yamewezesha kuimarika kwa hali ya usafi wa mazingira hususani maeneo ya mijini sambamba na kuongezeka kwa matumizi ya mifuko mbadala ikiwemo mifuko ya karatasi na fursa za ajira kwa wazalishaji wa mifuko mbadala.

Katika kusimamia katazo hilo, Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC), linasema ni kosa kisheria kuzalisha au kutumia mifuko ya plastiki.

Mkurugenzi wa Uzingatiaji na Utekelezaji wa Sheria ya Mazingira kutoka NEMC, Mha. Redempta Samuel, alisema kwa muda mrefu mifuko ya plastiki imekuwa tatizo la kimazingira na kiafya hapa nchini.

"Madhara yanayosababishwa na matumizi yasiyofaa ya mifuko ya plastiki ni pamoja na matatizo ya kiafya kwa binadamu, kuharibu rutuba ya udongo, kuuwa mifugo, pamoja na kuziba mifereji ya maji ya mvua. Katika kudhibiti au kupunguza athari za mifuko ya plastiki Serikali ilichukua hatua mbalimbali ikiwa ni pamoja na kutunga Sheria ya Usimamizi wa Mazingira mwaka 1983 na kuifanyia marejeo kwa Sheria namba 20 ya mwaka 2004 ambayo ndio inaendelea kutumika hadi sasa.

"Vilevile serikali imetunga Mkakati wa Taifa wa kulinda ardhi na vyanzo vya maji wa Mwaka 2006, pamoja na kutunga Kanuni za usimamizi wa mazingira za udhibiti wa taka ngumu za mwaka 2009." Mkurugenzi wa Uzingatiaji na Utekelezaji

Anabainisha kuwa Waziri mwenye dhamana ya mazingira alitunga Kanuni hizo baada ya kubaini ongezeko la taka za plastiki hasa mifuko inayohatarisha afya ya binadamu, wanyama, mimea na mazingira kwa ujumla.

Mpango wa usimamizi wa mazingira kwa Halmashauri

Alisema kifungu cha 42 cha Sheria (Sura 191) Kinaelekeza Halmashauri zote Nchini kuandaa Mipango ya Usimamizi wa Mazingira kila baada ya miaka mitano ili masuala ya mazingira yahusishwe kwenye mipango ya maendeleo ya Halmashauri husika.

"Mipango hii inasaidia kuainisha changamoto za kimazingira na kuainisha vipaumbele vya kufanyiwa kazi katika kukabiliana na changamoto hizo,

uandaaji wa mipango hii ni shirikishi na inatakiwa kuzingatia, pamoja na mambo mengine, Mpango wa Taifa wa Usimamizi wa Mazingira," alisema.

Mamlaka ya NEMC

Kifungu cha 198(1) cha Sheria, Sura 191 kinalipa Baraza (NEMC) mamlaka ya kutoa Amri ya Uzingatiaji (Compliance Order) kwa mtu yeyote anayekiuka Sheria na asipotekeleza amri hiyo ndani ya kipindi alichoelekezwa, Baraza linaweza kuiagiza mamlaka iliyotoa leseni kuifuta leseni hiyo.

"Kanuni za Usimamizi wa Mazingira za Kupiga Marufuku Mifuko ya Plastiki na Lakiri za vifuniko vya Plastiki za Mwaka 2022, Kanuni hizi zilitungwa na Waziri mwenye dhamana ya mazingira chini ya Kifungu cha 230(2) (f) cha Sheria ya Usimamizi wa Mazingira Sura 191, Kanuni hizi zimepiga marufuku utengenezaji, usafirishaji na utumiaji wa bidhaa za plastiki zenye athari kwa binadamu, wanyama au mazingira," alisema Mha. Redempta.

Anasema bidhaa hizo ni pamoja na mifuko, lakiri za vifuniko na vifungashio na kwamba kanuni hizo zilitungwa na kufuta Kanuni za usimamizi wa mazingira za kupiga marufuku mifuko ya plastiki za mwaka 2019 (Tangazo la Serikali Na. 394 la mwaka 2019).

"Sababu za kutungwa kwa kanuni mpya zilitokana na Kanuni za mwaka 2019 kuonekana kutokugusa bidhaa nyingine muhimu zitokanazo na plastiki kama vile lakiri za vifuniko vya plastiki, hivyo Waziri mwenye dhamana ya mazingira alitunga kanuni mpya kupitia Tangazo la Serikali namba 291 la Mwaka 2022 na marekebisho yake ya mwaka 2023," alisema.

Mkurugenzi huyo anasema Kanuni hizo ndizo zinazotumika hadi sasa

na Kanuni ya nne imeainisha madhumuni ya Kanuni hizo ikiwa ni kupiga marukufu uingizaji nchini, usafirishaji nje ya nchi, uzalishaji, uuzaji na matumizi ya mifuko ya plastiki bila kujali unene wake, kupiga marukufu uingizaji nchini, usafirishaji nje ya nchi, uzalishaji, uuzaji na matumizi ya vinywaji vilivyopo kwenye chupa zenye lakiri za plastiki, kulinda afya ya binadamu, wanyama na mazingira, na kutoa motisha kwa ajili ya kuhamasisha uzalishaji na uingizaji nchini wa mifuko mbadala.

Maeneo muhimu yaliyozingatiwa katika Kanuni

Alisema Kanuni za 5, 6 na 7 zimeweka zuio la kuzalisha, kuuza, kuhifadhi, kuingiza Nchini, kusafirisha nje ya nchi au kusambaza nchini kwa ajili ya kutumika mifuko ya plastiki, lakiri za chupa za plastiki na vifungashio vya plastiki.

Vile vile, alisema Kanuni ya 8 inaelekeza mamlaka zilizoainishwa katika Kanuni ya 15 hadi 26 (ikiwemo mamlaka za Serikali za Mitaa) zisisajili wala kutoa leseni mpya au vibali vipya kwa mtu yeyote anayekusudia kuzalisha, kuuza, kuhifadhi, kuingiza nchini, kusafirisha nje ya Nchi au kusambaza nchini mifuko ya plastiki, lakiri za chupa za plastiki au vifungashio vya plastiki.

Makosa na adhabu kwa wanaokiuka Sheria

Alisema kwa anayezalisha au kuingiza nchini, atatozwa faini isiyopungua shilingi milioni 20 na isiyozidi shilingi bilioni moja au kifungo kisichozidi miaka miwili au vyote kwa pamoja.

"Kwa anayesafirisha nje ya nchi atatozwa faini isiyopungua shilingi milioni tano na isiyozidi shilingi milioni 20 au kifungo kisichozidi miaka miwili au vyote kwa pamoja," alisema.

Alifafanua kuwa anayehifadhi au kusambaza atatozwa faini isiyopungua shilingi milioni tano na isiyozidi milioni 50 au kifungo kisichozidi miaka miwili au vyote kwa pamoja, kwa anayeuza au kuweka sokoni atatozwa faini isiyopungua sh. 100,000 na isiyozidi sh. 500,000 au kifungo kisichozidi miezi mitatu au vyote kwa pamoja.

"Kwa mtu yeyote anayemiliki au kutumia, atatozwa faini isiyopungua elfu thelathini na isiyozidi laki mbili au kifungo kisichozidi siku saba au vyote kwa pamoja,"anasema.

Vifungashio vya plastiki vilivyopewa msamaha kwa muda

Meneja wa Uzingatiaji na Sheria wa NEMC, Ndimbumi Joramu, anasema kanuni ya 10 inaainisha vifungasho vya plastiki ambavyo vimepewa msamaha kwa muda kwa kuwa lengo la serikali ni kupiga marufuku mifuko na vifungashio vya pastiki.

"Vifungashio vya plastiki kwa ajili ya huduma za afya au bidhaa za viwandani au sekta ya ujenzi au sekta ya kilimo au vyakula au usafi na udhibiti wa taka, kwa mujibu wa Kanuni ya 11 mtu yeyote anayehusika kwa namna yoyote ile na vifungashio vilivyopewa msamaha kwa muda atahakikisha kwamba," anasema.

Aliongeza "Taka zitokanazo na vifungashio hivyo zinasimamiwa ipasavyo kwa mujibu wa Kanuni za usimamizi wa taka ngumu za mwaka 2009 na Kanuni za usimamizi wa taka hatarishi za mwaka 2021, na vifungashio hivyo vinakidhi viwango vilivyoainishwa na Shirika la Viwango Tanzania (TBS), Kanuni ya 12 Uzingatiaji na Utekelezaji."

Alisema ili masharti yaliyoainishwa katika Sheria yaweze kusimamiwa ipasavyo mamlaka zifuatazo kila moja imepewa wajibu wa msingi wa kutekeleza kanuni hizo.

"Mahakama inaweza kutoa amri ya kutaifisha mifuko ya plastiki, kufungwa kwa kiwanda husika, kufuta leseni au kutoa adhabu ya kutoa huduma kwa jamii, mtu yeyote ambaye hataridhika na uamuzi uliotolewa katika kanuni hizi atakata rufaa kwa waziri mwenye dhamana ya mazingira,"anasema.

Hata hivyo, anasema kuna tatizo la uelewa mdogo wa jamii juu ya madhara ya mifuko na vifungashio vya plastiki na baadhi ya Halmashauri kutokuwa na mipango ya usimamizi wa mazingira kama Sheria inavyoelekeza.

NEMC PAMOJA NA JMAT WAANDAA KONGAMANO KWA VIONGOZI WA DINI KUHUSU ATHARI ZA SAUTI ZILIZOZIDI VIWANGO KATIKA NYUMBA ZA IBADA

caption

Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) kwa kushirikiana na Jumuiya ya Maridhiano na Amani Tanzania (JMAT) wameandaa kongamano la Kitaifa la Kujenga uelewa kuhusu athari zitokanazo na sauti zilizozidi viwango katika nyumba za ibada litakalofanyika Juni 12, 2023 Jijini Dar es salaam.

Akizungumza na waandishi wa habari leo Mwenyekiti Taifa Jumuiya ya Maridhiano na Amani Tanzania (JMAT), Sheikh Dkt. Alhad Issa Salum amesema Kongamano hilo linalotarajiwa kuhudhuriwa na viongozi wa vyama na Serikali limelenga kujenga uelewa juu ya sauti zilizodi viwango katika nyumba za ibada ili kwa pamoja upatikane muafaka wa namna ya kuenenda katika kudhibiti sauti zilizozidi viwango kwa msatakabali mzima wa Mazingira kwa maendeleo endelevu ya Taifa.

Shekh Salumu amesema Mgeni rasmi katika kongamano hilo anatarajiwa kuwa Waziri Mkuu wa Jamuhuri ya Muungano wa Tanzania Mhe Kassim Majaliwa na kuwataka viongozi wote wa dini na madhehebu kuhudhuria ili kuweza kupata fursa ya kuelewa athari zitokanazo na sauti zilizozidi viwango.

"Leo tumewaita kwa jambo moja kubwa linalohusiana na mstakabali na umuhimu wa mazingira yetu Nchini, Jambo hili linahusiana na kongamano kubwa lililoandaliwa na (NEMC) pamoja na (JMAT), tumeandaa Kongamano hili linalotarajiwa kufanyika siku ya Jumatatu, katika ukumbi wa JNICC kwa lengo la kupata elimu na uelewa juu ya sauti zilizodizi viwango na athari katika mazingira." Amesema Sheikh.

Ameongeza kuwa Kongamano hilo litawajengea uelewa zaidi katika lile linalokusudiwa na kupeleka waumini na wananchi wote kuishi kwa Amani na utulivu na kuainisha mada kuu mbili zitakazojadiliwa kuwa ni utiifu kwa mamlaka kwa mujibu wa biblia na Qur'an na sunna.

Naye Mkurugenzi Mkuu wa NEMC, Dkt. Samuel Gwamaka alisema Kongamano limewalenga viongozi wa dini pamoja na viongozi wa kimila hivyo amewataka wafike ili wapatiwe elimu itakayowaandaa kuwa mabalozi wazuri wa mazingira kwa watu wanaowaongoza.

"Tunaamini kwamba kwa kutoka elimu hii inayohusiana na suala la mazingira katika maeneo mbalimbali inayogusa jamii hasa kwenye masuala ya kiafya, viongozi hawa watakuwa mabalozi wazuri kufikisha elimu hiyo kwa wale ambao wanawalea katika nidhamu" alisema Dkt. Gwamaka.

IFAHAMU KWA UNDANI TATHMINI YA ATHARI KWA MAZINGIRA (TAM)

Baraza la Taifa la Usimamizi na Hifadhi wa Mazingira (NEMC) lina Kurugenzi mbalimbali mojawapo ni Kurugenzi ya Tathmini ya Athari kwa mazingira ambayo husimamia mchakato wa kufanya Tathmini ya Athari kwa Mazingira (TAM) kwa miradi mipya na ile inayoendelea. Kurugenzi ya TAM husimamia kanzi data za miradi iliyosajiliwa kufanya TAM na taarifa za Wataalam Elekezi wa mazingira.

TAM ni mchakato wa kufanya tathmini ya mazingira ili kubaini athari za mradi pendekezwa na kuwezesha wasimamizi wa mazingira kufanya maamuzi yenye tija juu ya utekelezaji wa mradi. Vilevile, TAM husaidia kupatikana taarifa za mradi kwa kupitia maoni ya wadau mbalimbali na kupitia tafiti ili kuwezesha waamuzi wa mazingira kuanisha matatizo yanayoweza kujitokeza kama vile uchafuzi wa maji, ardhi na hewa, uharibu wa bionanui, kusitishwa shughuli za kiuchumi, jamii na utamaduni.

Athari zinazoainishwa katika mchakato wa TAM husaidia wafanya-maamuzi kutoa muongozo wa njia nzuri ya kukabiliana na athari hizo katika hatua zote za uendeshaji wa miradi ya maendeleo.

Pamoja na hatua hizo, miradi mingi ya maendeleo bado ina athari kwa mazingira kwani uendeshaji wake hutegemea ardhi na malighafi, hivyo huweza kuchangia kumaliza rasilimali zinazotegemewa na jamii husika. Kwa mfano, hatua za maandalizi ya eneo la kutekeleza mradi huhusisha kufyeka au kukata mimea, hatua inayoweza kupelekea kupotea viumbe muhimu katika ekologia. Wakati huo, usafirishaji wa vifaa vya ujenzi huleta usumbufu kwa jamii kwa kusababisha kelele na mitetemo.

Mbali na usumbufu huo, miradi ya maendeleo inaweza kupelekea mifarakano na jamii endapo maeneo yao yatachukuliwa, hali inayoweza kupelekea idadi kubwa ya watu kuhama na kuathiri muundo na utamaduni wa jamii. Aidha, athari za miradi ya maendeleo huweza kubaki hata baada ya mradi kuacha kutelekezwa endapo mpango wa kusitisha mradi hautazingatia athari katika ardhi, maji ina hewa na kufanya jamii ishindwe kufanya shughuli zake za kijamii.

Baraza pia husimamia tathmini ya mazingira kwa miradi ambayo tayari inaendeshwa ili kubaini kiwango cha uhifadhi wa mazingira. Aidha, miradi inayoendeshwa hufanyiwa ukaguzi wa mazingira baada ya kupata cheti cha TAM ili Baraza liweze kutathmini kiwango cha utekelezaji wa masharti na ahadi za kulinda mazingira katika ripoti ya mazingira, na kwa miradi ambayo imeanza kufanya kazi kabla ya Kanuni ya TAM ya mwaka 2005.

Tathmini ya Mazingira Kimkakati (TMK) inahusu tathmini ya athari kwa mazingira kwa sera, kanuni, mipango na programmu mbalimbali. Kama TAM, TMK hufanyika kabla ya mradi kuanza kufanya kazi. Tofauti ni kwamba TMK inahusu shughuli zenye ushawishi na athari pana kimaamuzi ni si mradi mmoja mmoja kama ilivyo kwa TAM.

Vilevile, mchakato wa Tathmini ya Athari kwa Mazingira (TAM) na ukaguzi wa mazingira unahusisha hatua mbalimbali ambapo taasisi na watu binafsi hutoa mawazo yao pia. Hivyo kabla ya kuanza mchakato wa tathmini wa athari katika mazingira, mwekezaji anapaswa kutafuta mshauri muelekezi aliyesajiliwa na Baraza kupitia tovuti yetu www.nemc.or.tz, ili amsaidie katika mchakato huu. Baraza husimamia mchakato wa tathmini kwa njia ya kielektroniki wa kusajili Miradi ya Tathmini za Mazingira na Ukaguzi, yaani, Online Registration and Tracking System kupitia https://eia.nemc.or.tz ambapo mwekezaji anaweza kusajili mradi wake na kuendelea na hatua tajwa hapo chini.

i. Muhtsari wa mradi: Mwekezaji akishirikiana na mtaalam mwelekezi, husajili mradi kwa kujaza fomu na kuwasilisha muhtasari wa mradi kwa ajili ya mapitio. Usajili huo huambatana na malipo ya Tshs. 200,000 ambazo hulipwa kwa kutumia mfumo wa malipo ya serikali baada ya kupata hati ya madai na kumbukumbu namba ya malipo. Baada ya kupokea maombi ya mwekezaji, Baraza huwatumia muhtasari wadau ili kupata maoni juu ya mradi na huchanganua muhtasari wa mradi ili kuanisha endapo utaitaji kufanyiwa tathmini kubwa au kuboresha muhtasari huo. Kitaratibu, miradi yenye athari kubwa za mazingira huhitaji kufanyiwa tathmini kubwa ya mazingira wakati ile ambayo haitarajiwi kuwa na athari kubwa, yaani kundi B huishia kwenye muhtsari peke yake kabla ya mapendekezo hayaja pelekwa kwa waziri mwenye dhamana.

ii. Taarifa za awali na hadidu za rejea: Miradi inayohitaji TAM kubwa na ile iliyosajili kwa ajili ya ukaguzi huwasilishwa na andiko la awali (scoping report) lenye kuainisha kwa ufupi taarifa zitakazo wekwa kwenye ripoti kubwa na hadidu za rejea zitakazotumika kukusanya taarifa hizo. Katika hatua hii, mwekezaji anapaswa kuambatanisha uthibitisho wa kuwa wadau husika wamepokea taarifa za awali za mradi huo.

Inaendelea Uk. 16

Inatoka Uk. 15

IFAHAMU KWA UNDANI TAM ...

Baraza litampatia mwekezaji hati ya madai pamoja ya kumbukumbu namba nyingine kwa ajili ya kulipia gharama za upitiaji wa ripoti ya TAM kama ilivyo ainishwa katika kanuni ya Tozo na Ada ya mwaka 2021.

iii. TAM na Ukaguzi wa mazingira; Endapo Baraza litapitisha hadidu za rejea, mwekezaji atashirikiana na mshauri mwelekezi kufanya TAM kama ilivyoelekezwa katika kanuni ya 2005 na 2018 za tathmini za athari ya mazingira.

iv. Taarifa ya TAM na Ukaguzi wa Mazingira: Taarifa zilizokusanywa huandaliwa na kuletwa Baraza kwa ajili ya kupitiwa. Ili kujiridhisha na taarifa hizo, Baraza hufanya ukaguzi wa mradi na baada ya hapo, huwasilisha ripoti yake katika Kamati ili kujadili mradi na kutoa mapendekezo kwa Baraza. Baada ya kikao cha Kamati, muhtasari huandaliwa pamoja na mapendekezo ambayo hupelekwa kwa mwekezaji.

v. Cheti cha mazingira: Baada ya mwekezaji kuboresha taarifa zake, wataleta ripoti hiyo ilikuwezesha Baraza kuipitia tena na kuamua kumshauri Waziri kutoa cheti cha mazingira kwa mwekezaji au la. Endapo mradi utaidhinishwa na Waziri, mwekezaji atapatiwa cheti cha TAM.

vi. Masharti ya mradi: Baraza huandaa masharti ambayo muwekezaji anapaswa kuzingatia wakati akitekeleza mradi wake. Baraza linaweza kukagua mradi huo ili kuthibitisha kama masharti hayo yanazingatiwa.

Aidha, Sehemu ya nne ya Sheria ya Mazingira, 2004 imeweka misingi ya kufanya TAM na ukaguzi wa mazingira. Pamoja na Sheria ya Mazingira ya 2004, Kanuni ya Tathmini ya Athari kwa Mazingira za mwaka 2018 na zile za mwaka 2005 zinamtaka mwekezaji kufanya TAM kwa miradi ya sekta mbalimbali ikemo migodi, viwanda, utalii na kilimo. Pamoja na taarifa ya TAM, Sheria na Kanuni zinatambua umuhimu wa kushirikisha wadau husika wa mradi na hivyo humtaka mwekezaji kuwashirikisha kikamilifu.

Kanuni nyingine muhimu katika TAM ni Kanuni ya Usajili wa Wataalam Elekezi ya 2018 inayoainisha taratibu za kusajili Wataalam Waelekezi pamoja na majukumu yao na muongozo wa maadili ya kazi.

Faida za Tathmini ya Athari kwa Mazingira (TAM) Husaidia kufanya maamuzi yenye ueledi Taarifa zinazotokona na TAM hupelekea watoa maamuzi kuwa na uelewa wa mradi na hivyo kufanya maamuzi sahihi na kupendekeza namna nzuri ya kuepusha athari hasi zinazotokana na mradi husika pamoja na uwazi na ufahamu kwa Ushirikishaji wa wadau na jamii katika mchakato wa TAM unaleta ufahamu juu ya mambo ya msingi ya mradi na kuchochea uwazi kwa kuhakikisha kwamba wadau wanatoa maoni yao kabla mradi hujaanza kutekelezwa. Pamoja na uwazi, ushirikishaji wa wadau kunasaidia mradi kukubalika mapema na kuondoa sitofahamu kwa jamii.

Hata hivyo, kushirikisha sekta zingine kunamsaidia mwekezaji kujua matakwa ya sheria nyingine zinazoweza kuathiri uendeshaji wa mradi kama vile kupata kibali cha kutumia maji, kibali cha ujenzi na vingine pamoja na kuokoa muda and gharama na udhibiti wa athari za mradi kwa mazingira kabla ya utekelezaji husaidia kuokoa muda na gharama kwani athari zingine zinaweza kufanyiwa kazi katika hatua ya usanifu kulingana na mapendekezo ya wataalamu pamoja na kuzingatiwa kwa mbinu bora.

Pamoja na hayo, TAM inaweza kumsaidia mwekezaji kutokukiuka Sheria na Kanuni, na gharama kubwa inayoweza kujitokeza kutokana na kusafisha mazingira yaliyochafuliwa kwa kufanya yafuatayo: Kusitisha mradi kwa njia salama, mara nyingi miradi ya maendeleo inavyositishwa inahitaji kufuata taratibu za mazingira. Taratibu hizi huanishwa kama sehemu ya mpango wa kulinda mazingira kwenye TAM. Hivyo, mradi ukifika hatua ya kufungwa au kuacha kufanya kazi, mwekezaji ana jukumu la kuhakikisha kuwa anafanya jitihada za kurudisha eneo katika hali yake ya awali.

Vilevile pamoja na TAM kuleta manufaa katika kutoa maamuzi na kusaidia maendeleo endelevu, zipo changamoto mbalimbali zinazotokana na mchakato kama ifuatavyo: Utekelezaji mradi kabla kukamilisha mchakato wa TAM kinyume na matakwa ya Sheria, hali ambayo huathiri maamuzi ya mradi kwa uongozi. Kutekeleza mradi kabla ya mchakato wa TAM kunaweza kuleta changamoto kwa mwekezaji wakati wa kuomba vibali kwa mamlaka zinazohusika na mradi huo. Kutoshirikisha mshauri muelekezi katika hatua za awali za mradi. Kushirikisha mshauri mapema iwezekanavyo husaidia katika kuanisha athari za mradi kabla mradi haujasajiliwa, hivyo kumruhusu muwekezaji kuzingatia masuala muhimu katika utoaji wa cheti cha TAM kama vile mradi kuendana na matumizi ya ardhi na mipango ya kusimamia maeneo lindwa. Kuwasilisha taarifa za TAM na ukaguzi zilizo chini ya kiwango hali inayochangia kuchelewa kukamilika taratibu za TAM na Sera, Sheria, Kanuni na mipango kutokufanya TMK hivyo kupelekea changamoto katika kukamilisha TAM kwa miradi ambayo haikujumuishwa katika taratibu hizo. Hatua hiyo huchangia kudhorotesha uratibu wa kwa wadau kutoka sekta mbalimbali juu ya masuala ya mazingira kwa pamoja.

NEMC YAZITAKA TAASISI NYINGINE KUIGA MFANO WA MUHIMBILI KWA UTUNZAJI WA MAZINGIRA

Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) limezitaka Taasisi za Afya za Serikali na binafsi kuiga mfano wa Hospitali ya Taifa ya Muhimbili kwa utunzaji wa mazingira.

Hayo yalisemwa leo na Meneja Uzingatiaji wa Sheria na Ufuatiliaji NEMC, Bw. Hamad Taimur wakati wa kukabidhi vifaa vya kukusanyia na kutenganisha taka, ikiwa ni kilele cha siku ya mazingira Duniani ambayo huadhimishwa kila tarehe 05, Juni ya kila mwaka ambapo kauli mbiu ya mwaka huu ni **"Pinga uchafuzi wa mazingira utokanao na mifuko ya plastiki"**.

"Ukiangalia hapa hospitalini Muhimbili, mazingira yake ni ya kijani, hakuna taka zinazozagaa na hii imewezekana kutokana na hospitali kuwa na timu inayosimamia usafi wa mazingira ya hospitali, kwa ukweli hili ni jambo la kuigwa na tunawaasa wengine waje wajifunze hapa" alifafanua Bw. Taimur.

Bw. Taimur aliongeza kuwa NEMC inaamini kuwa vifaa vilivyotolewa vitasaidia kuendeleza na kuboresha shughuli za usafi na utunzaji wa mazingira wa maeneo mbalimbali ya hospitali kwa kuwa hospitali inazalisha taka za aina mbalimbali ikiwemo taka hatarishi.

Akipokea vifaa hivyo, Kaimu Mkurugenzi wa Huduma za Ufundi na Matengenezo wa Hospitali ya Taifa Muhimbili

Bi. Domiana John kwa niaba ya Mkurugenzi Mtendaji MNH aliishukuru NEMC kwa msaada huo na kuongeza kuwa vifaa hivyo vitasaidia kuendelea kuimarisha shughuli za usafi hospitalini hapo.

Bi. Domiana alisema kipaumbele cha Hospitali ni usafi na usalama wa wadau mbalimbali wanaoingia na kutoka ndio maana imeendelea kuweka mazingira katika hali ya usafi na kuepuka kuzagaa hovyo kwa taka kwa lengo la kuepuka magonjwa mbalimbali.

NEMC YAPONGEZWA KWA USIMAMIZI MADHUBUTI WA SHERIA YA MAZINGIRA

Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) limepokea pongezi za kusimamia vyema jukumu la Mazingira kwa Mujbu wa Sheria ya Mazingira ya mwaka 2004 na Kanuni zake.

Pongezi hizo zilitolewa na Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mhe. Kassim Majaliwa Majaliwa alipokuwa akihutubia katika kongamano la kitaifa la kujenga uelewa juu ya athari za sauti zilizozidi viwango katika nyumba za ibada, lililofanyika katika ukumbi wa JNICC Jijini Dar es Salaam.

Alisema, NEMC kama mdau wa Mazingira mwenye dhamana kisheria, ameitendea haki nafasi yake kwa kuhakikisha elimu ya mazingira inazungumzwa na kujadiliwa katika mlengo chanya hali inayoleta uzalendo katika kutenda, kuliko kusikiliza kunakoleta faida katika Utunzaji na Uhifadhi wa Mazingira.

Aliongeza kuwa NEMC imekuwa mstari wa mbele katika kuhakikisha misingi ya Sheria, Kanuni na Taratibu za Utunzaji na Uhifadhi wa mazingira inafuatwa kwa maendeleo endelevu ya Taifa letu.

> **"Kwa namna ya kipekee kabisa nipende kulipongeza Baraza la Mazingira NEMC, kwa kazi nzuri ya utunzaji wa Mazingira, kwa kusimamia jukumu lake kwa misingi ya Sheria, hasa pale wanapoishauri Serikali namna sahihi ya kuenenda katika kuyatunza Mazingira, huu ndio uzalendo tunaoutaka katika mazingira yetu, Hongereni sana."**
>
> Mhe. Kassim Majaliwa Majaliwa.

KELELE CHAFUZI NA ATHARI ZAKE KATIKA JAMII

Kelele au mitetemo ni sauti kubwa ya kuudhi isiyohitajika na inayosababisha hisia zisizofurahisha kwa anayezisikia.

Kelele hizo zinaweza kuwa za binadamu, viwandani, kumbi za burudani, matangazo yanayopita barabarani, kelele zinazosababishwa na vyombo vya moto, shughuli za ujenzi pamoja na nyumba za ibada.

Kiumbe hai chochote kimeumbiwa kiwango thabiti cha kelele anachoweza kustahimili nyakati za usiku na nyakati za mchana ambacho hata akikisikiliza hakiwezi kuleta athari kwenye maisha yake. Kiwango hicho kinaitwa *"decibel"* kwa lugha ya utaalam.

Hivi karibuni kumekuwa na malalamiko mengi sana ya wananchi kutoka pande zote za Nchi ya Tanzania na haswa sehemu za miji mikubwa yakihusisha kelele za muziki zinazozidi viwango na kuwasababishia kukosa faragha ya maisha na kushindwa kuishi kwenye maeneo yao.

Baraza la Taifa la Uhifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC), kama chombo chenye dhamana ya Mazingira kwa mujibu wa Sheria ya Mazingira ya mwaka 2004 na Kanuni zake kujiridhisha na uhalisia wa kero hiyo iliamua kutekeleza Kanuni ya udhibiti kelele chafuzi za Mazingira kwa kuchukua hatua ya kutangaza operesheni ya dhibiti kelele chafuzi kuanzia mwezi Mei 2023 ili kulinda afya ya jamii.

Kwa mujibu wa Mkurugenzi Mkuu wa NEMC, Dk. Samuel Gwamaka, anasema afya za watanzania wengi zinaathirika kwa kelele chafuzi zinazotokana na vyanzo mbalimbali.

Amefafanua kuwa athari za wazi za kelele chafuzi ni pamoja na kuhatarisha afya mfano kukosesha wagonjwa muda wa kupumzika, kukosesha wanafunzi muda wa kujisomea, kuharibu mahusiano ya kijamii.

Kelele pia husababisha uziwi, kuhatarisha usalama wa maisha ya binadamu na wanyama, kumsababishia mwanadamu kuwa katika hali ya kusikia milio na sauti anapokuwa sehemu tulivu (Tinnitus), huleta athari kwa wanawake wajawazito pamoja na kusababisha msongo wa mawazo.

Aidha Mkurugenzi Mkuu wa NEMC Dr. Samuel Gwamaka aliainisha viwango vya sauti visivyoleta athari kwa mwanadamu kwa kutumia kipimo cha decibel kama ilivyoainishwa kwenye jedwali.

Naye, Meneja wa Ufuatiliaji wa Sheria wa NEMC, Bi. Ndimbumi Joramu, anasema Kifungu 106(5)-(6) Sheria ya Mazingira, 2004 kinasema si ruhusa kwa mtu yeyote kupiga kelele au kusababisha kupiga kelele kuzidi kiwango kilichoainishwa au kitakachobainishwa kuhusiana na upigaji kelele.

"Litakuwa ni kosa kwa mtu yeyote kumwaga uchafu au kupiga kelele bila kuzingatia njia iliyobainishwa kuwa ni bora katika kanuni zinazoweza kutungwa na Waziri," anasema.

Amesema katika kudhibiti kelele chafuzi, Waziri mwenye dhamana ya Mazingira kupitia Kifungu cha 230(2)(s) cha Sheria ya Usimamizi wa Mazingira Sura 191, mwaka 2015 alitunga Kanuni za Usimamizi wa Mazingira za Viwango vya Udhibiti wa Kelele na Mitetemo za mwaka 2015 (Tangazo la Serikali Na. 32 la mwaka 2015).

Anafafanua kuwa kapengele cha nne cha kanuni hizo kinabainisha kuhakikisha ulinzi wa afya ya binadamu na mazingira kwa kudhibiti viwango vya kelele na mitetemo kutoka vyanzo mbalimbali vya kelele na mitetemo.

"Kubainisha viwango vya juu vya kelele vinavyoruhusiwa kutoka katika shuguli mbalimbali, kuweka udhibiti wa kelele na mitetemo na namna bora ya kuzuia athari zinazoweza kujitokeza,"anasema.

Meneja huyo anasema malengo ya kanuni hiyo ni kusimamia viwango vya kelele na mitetemo vilivyobainishwa kwenye kanuni na kuhakikisha afya za watu na mazingira vinalindwa dhidi ya athari za kelele chafuzi.

Naye, Mkurugenzi wa Uzingatiaji na Utekelezaji wa Sheria ya Mazingira NEMC, Mhandisi Redempta Samuel, anasema kanuni ya 7(1) inatoa katazo la ujumla dhidi ya kelele chafunzi kwa mtu yoyote, hataruhusiwa kupiga au kusababisha kelele zilizo kubwa na zisizo na ulazima, ama zisizo za kawaida zenye kukera, kuleta usumbufu au kusababisha madhara katika afya na usalama wa watu ama mazingira.

Jedwali Na. 1 linaonesha viwango vilivyoruhusiwa kwenye eneo lenye natumizi mchanganyiko ya ardhi kama ifuatavyo;

Mahali/Eneo	***Kiwango kinachoruhusiwa***	
	Mchana	*Usiku*
Viwandani	*70 dBA*	*60 dBA*
Makazi	*50 dBA*	*35 dBA*
Makazi na viwanda vidogo	*60 dBA*	*50 dBA*
Maeneo ya makazi, biashara na burudani	*55 dBA*	*45 dBA*
Maeneo ya hospitali, taasisi za elimu, kumbi za mikutano, makazi ya wazee na maeneo ya mapumziko	*45 dBA*	*35 dBA*

Inaendelea Uk. 19

Inatoka Uk. 18

KELELE CHAFUZI NA ATHARI ...

"Kanuni ya 7(2) imeainisha mambo muhimu ya kuzingatia ili kujua au kupima kama sauti inayotoka imezidi au haijazidi kiwango kinachotakiwa; mambo hayo ni pamoja na muda (mchana au usiku), ukaribu na makazi ya watu, na Ukaribu na hospitali au shule," anasema.

Hata hivyo, anasema wajibu wa mmiliki wa miundombinu katika kanuni ya 11(2) inaelekeza kuwa kila mmiliki wa miundombinu au mtambo (ikiwemo vifaa vya muziki) kuwa na kifaa cha kupima sauti (Sound Level Meter), kifaa hicho kinapaswa kuwekwa katika miundombinu hiyo na ni kosa la kisheria kutokuwa na kifaa hicho.

Pia mamlaka za Serikali za Mitaa zinawajibu wa kusimamia utekelezaji wa Sheria ya Mazingira pamoja na Kanuni hizo na kwa mujibu wa Kanuni ya 21 (3) Maafisa mazingira waliopo katika serikali za mitaa, wamepewa mamlaka ya kutoa Amri za zuio kwa mtu yeyote kwa mujibu wa Kanuni hizo.

Mkurugenzi huyo anasema Baraza, Wakaguzi wa Mazingira pamoja na maafisa mazingira waliopo katika halmashauri zote wamepewa mamlaka ya kusimamia Kanuni hizo na kutoa amri mbalimbali zikiwemo za kuzuia mtu yeyote iwapo mtu huyo anatumia mtambo kutoa sauti inayokiuka viwango viliyoainishwa.

"Kifungu cha 198(1) cha Sheria, Sura 191 kinalipa Baraza (NEMC) mamlaka ya kutoa amri za utekelezaji (Compliance Order) kwa mtu yeyote anayekiuka Sheria na asipotekeleza amri hiyo ndani ya kipindi alichoelekezwa, Baraza linaweza kuiagaza mamlaka iliyotoa leseni kuifuta leseni hiyo," anasema.

KUHUSU FAINI NA ADHABU ZA KELELE CHAFUZI

Baraza linaweza kufifilisha kosa kwa mtu yeyote aliyeonesha nia ya kulipa kiasi cha fedha kama adhabu kwa kosa alilolitenda chini ya kanuni hizi (nguvu hii inaanzia kwenye Sheria mama ya Mazingira Kifungu cha 194)

"Mtu yeyote atakayekiuka matakwa ya Kanuni hizi anaweza kutozwa faini isiyopungua TSh. 2,000,000/= na isiyozidi TSh. 10,000,000/= au kifungo cha miaka miwili jela na kisichozidi miaka saba au vyote kwa pamoja," anasema.

Kadhalika, anasema pamoja na jitihada za NEMC, kuna tatizo la wamiliki kutokuwa na vifaa vya kupima kiwango cha sauti inayotoka, uelewa hafifu juu ya madhara yatokanayo na sauti na mitetemo na ushirikiano hafifu kutoka katika mamlaka nyingine zinazosimamia utekelezaji wa sheria.

NEMC YASHIRIKI KILELE CHA MAADHIMISHO YA SIKU YA MAZINGIRA DUNIANI

Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira NEMC limeshiriki kilele cha maadhimisho ya siku ya Mazingira Duniani, yaliyofanyika kimkoa katika viwanja vya Mwinjuma vilivyopo Kata ya Makumbusho Manispaa ya Kinondoni na kuhudhuriwa na viongozi mbalimbali wa vyama na serikali.

Akiongea katika maadhimisho hayo yenye kauli mbiu isemayo ***"Pinga uchafuzi wa Mazingira utokanao na Mifuko ya Plastiki"*** mgeni rasmi ambaye pia ni Mkuu wa Mkoa wa Dar es salaam Mhe. Albert Chalamila amesema, Mkoa wake unaungana na wadau wa Mazingira pamoja na wananchi kote dunani kuiadhimisha siku hii muhimu ya Mazingira kwa kaulimbiu thabiti yenye kuweka mkazo matumizi sahihi ya vifungashio na sio mifuko ya plastiki kama vibebeo ili kutunza mazingira.

Ameongeza kuwa kauli mbiu hii inatoa chagizo kwa kila mwananchi katika mkoa wake kuelewa maana halisi ya kuhifadhi mazingira na kuachana na matumizi ya mfuko ya plastiki iliyokatazwa kwa mujibu wa Kanuni za mwaka 2019 na kutangazwa kwenye gazeti la Serikali namba 304.

"Mkoa wa Dar es Salaam ni Jiji la biashara, hivyo uchafuzi wa mazingira kwa mifuko ya plastiki umekuwa dhahiri kabisa, na hii inatokana na uwepo wa viwanda bubu vingi, lakini pia Mkoa wangu umekuwa mstari wa mbele katika kutekeleza katazo hili la mifuko ya plastiki kwa kushirikiana na NEMC pamoja na Ofisi ya Makamu wa Rais, kwa hivyo jitihada ni kubwa lakini hazitoshi bila nyie wananchi wenzangu kutuunga mkono" alisema Mhe. Albert Chalamila.

Naye Bi. Glory Kombe akizungumza kwa niaba ya Mkurugenzi Mkuu NEMC, alisema wajibu ilionao taasisi yake ni kuishauri Serikali katika masuala ya Mazingira, lakini pia ni kusimamia utekelezaji wa Sheria ya Mazingira ya mwaka 2004 na Kanuni zake na kwamba imekuwa mstari wa mbele kuhakikisha agizo la Serikali la kutokomeza mifuko ya plastiki linatekelezwa kwa weledi na kwa wakati.

Amesema NEMC inaendelea kutoa elimu ya Utunzaji na Uhifadhi wa Mazingira, lakini pia inaendelea kufanya kaguzi mbalimbali kwenye viwanda na masoko, huku ikihakikisha viwanda bubu vinadhibitiwa kwa mujibu wa Sheria.

Maadhimisho hayo yaliyosheheni burudani mbalimbali yalihudhuriwa pia na viongozi wa vyama na Serikali, Halmashauri zote za Mkoa wa Dar es salaa, Wakala wa Misiti Tanzania, pamoja na wadau wa Mazingira.

UFAHAMU MRADI WA KUDHIBITI MATUMIZI YA ZEBAKI KWENYE UCHIMBAJI MDOGO WA DHAHABU NCHINI *(Environmental Health and Pollution Management Project)*

Chimbuko la Mradi huu ni Mkataba wa Kimataifa wa Minamata *(Minamata Convention)* ambao ulisainiwa na nchi 128 ikiwemo Tanzania mnamo tarehe 10/10/2013 katika mji wa Minamata ulioko kwenye kisiwa cha Kyushu nchini Japan. Lengo la Mkataba huu ni kudhibiti madhara kwa binadamu na mazingira yanayotokana na athari ya zebaki. Minamata ndiyo mji ambako magonjwa yanayotokana na athari ya zebaki kwa binadamu yaligunduliwa kwa mara ya kwanza mnamo mwaka 1956. Mkataba wa Minamata una jumla ya Ibara 35, ila Ibara ya 7 ya Mkataba huu ndiyo mahsusi kwa ajili ya kupunguza na pale inapowezekana kuondosha kabisa matumizi ya zebaki kwenye kuzalisha dhabahu katika uchimbaji mdogo wa madini ya dhahabu.

Mkataba wa Minamata ulianza kutekelezwa rasmi mnamo tarehe 16/08/2017 na Tanzania iliridhia Mkataba huu tarehe 05/10/ 2020 na baada ya kuridhia iliandaa Mpango wa Kitaifa wa Utekelezaji wa Ibara ya 7 ya Mkataba wa huu (National Action Plan-NAP) ambao ni wa miaka 5. Mpango huu unayo malengo mahususi 3 ambayo ni: Kupunguza matumizi ya zebaki kwenye uchimbaji mdogo wa dhababu nchini angalau kwa asilimia 30 (30%) na kuongeza elimu kwa umma kuhusu madhara ya zebaki ifikapo mwaka 2025, Kuimarisha mfumo wa kisheria, uwezo wa kitaasisi na ushirikishwaji wa wadau kwenye usimamizi wa uchimbaji mdogo wa dhababu nchini ifikapo mwaka 2025, Kutayarisha na kutekeleza Mkakati wa Afya kwa Jamii ili kuzuia na kudhibiti jamii iliyoko kwenye maeneo ya uchimbaji mdogo wa dhababu nchini isidhurike kutokana na kukutana na sumu ya zebaki (kuvuta/kugusa/kula vyakula vyenye zebaki) ifikapo mwaka 2025.

Hivyo, uanzishwaji wa mradi wa kudhibiti matumizi ya zebaki kwenye uchimbaji mdogo wa dhahabu nchini unaojulikana kama Environmental Health and Pollution Management Project (EHPMP) ni mojawapo ya mikakati ya Serikali ya kutekeleza malengo mahususi ya NAP ili hatimaye Tanzania iweze kutekeleza Ibara ya 7 ya Mkataba wa Minamata.

Madhara ya zebaki kwa binadamu ni kusababisha magonjwa yanayojulikana kwa ujumla kama magonjwa ya Minamata kutokana na kwamba magonjwa haya yaligunduliwa kwa mara ya kwanza katika mji huo wa Minamata. Minamata ni ugonjwa ambao huathiri mfumo wa neva na kusababisha magonjwa kama miguu na mikono kufa ganzi na kukosa nguvu, misuli kulegea, figo kuathirika, uoni hafifu, kupoteza uwezo wa kusikia na kuongea, mimba kuharibika, kuzaa watoto taahira au wenye viungo pungufu, kupoteza kumbukumbu, kukosa usingizi kwa muda mrefu, kiharusi na hatimaye kifo. Aidha, magonjwa ya Minamata yanaweza kurithishwa kutoka kizazi hadi kizazi.

Vilevile, Binadamu anaweza kuathirika na zebaki kwa kula vyakula kama samaki na viumbe wengine wa baharini, ziwani au mtoni walioathirika na sumu ya zebaki. Aidha, anaweza kuathirika pia kwa kuvuta mvuke wa zebaki hususan wakati wa kuchoma mchanganyiko wa dhahabu na zebaki (amalgam) au kupitia kwenye ngozi wakati wa kuosha na kukamatisha dhahabu kwa kutumia zebaki.

Zebaki ikiingia kwenye mazingira inaathiri ubora wa hewa, udongo na pia vyanzo vya maji. Zebaki inapoingia kwenye vyanzo vya maji inageuka na kuwa Methyl Mercury ambayo ndiyo sumu kali ya zebaki inayoathiri samaki na viumbe wengine wa majini wanapokula sumu hiyo. Sumu ya zebaki inayo tabia ya kuogezeka makali kutoka inapoliwa na wadudu wadogo wa majini hadi inapoliwa na samaki wakubwa na hatimaye samaki hao wanapoliwa na binadamu. Tabia hii inajulikana kama "bio-accumulation". Hivyo, binadamu anapokula samaki ukali wa sumu ya zebaki unakuwa mara dufu na hatari sana kwa afya yake.

Hali ya sasa ya Uchenjuaji dhahabu kwa wachimbaji wadogo

Hali ilivyo sasa hapa nchini katika

uchimbaji mdogo wa madini ya dhahabu ni kwamba uchenjuaji wa dhahabu unafanyika kwa kutumia kemikali za aina mbili (2). Kwa wachimbaji wadogo wa dhahabu walio wengi wanatumia zebaki kukamatisha dhababu na baada ya kupata ule mchanganyiko wa dhahabu na zebaki yaani "amalgam" huchoma ili kuondoa zebaki na kubakiza dhahabu tayari kwa kuipeleka sokoni. Kwa bahati mbaya, pamoja na kwamba elimu imekuwa inatolewa mara kwa mara kuhusu madhara ya zebaki, wachimbaji wadogo wengi hawachukui tahadhari wakati wa kukamatisha dhahabu kwa kutumia zebaki. Badala ya kutumia "gloves" kukinga mikono isidhurike kwa zebaki, wengi wao hukamatisha kwa kutumia mikono wazi bila gloves na hapo ndipo zebaki inaweza kupenya kwenye ngozi na kuwaathiri.

Aidha, wakati wa kuchoma wanachoma kwenye chombo cha wazi na hivyo kuvuta mvuke wa zebaki na pia kiasi kikubwa cha zebaki kinaingia kwenye hewa na hatimaye kwenye mazingira. Vitendo hivi ni hatarishi kwani ndivyo chanzo cha wachimbaji wetu kuathirika kwa kuugua magonjwa ya Minamata. Aidha, vinahatarisha mazingira ikiwa ni pamojana uwezekano wa kuathiri vyanzo vya maji kwa sumu ya zebaki.

Njia hii ya kutumia zebaki ni rahisi kwa mchimbaji mmoja mmoja kuitumia na anapata dhahabu kwa haraka ingawa madhara yake ni makubwa sana kwa afya na kwa mazingira. Ndiyo maana mbadala wa zebaki ni muhimu kupatikana ili wachimbaji wadogo waondokane kabisa na kutumia zebaki

Baadhi ya wachimbaji wadogo wa dhahabu wenye uwezo wa kifedha badala ya kutumia zebaki wao hutumia kemikali aina ya Sayanidi (Cyanide) katika kuchenjua dhahabu. Kemikali hii ni sumu kali ambayo inaweza kuua mtu, mifugo au viumbe wengine hai mara moja (It can kill instantly) endapo haitatumika kwa makini. Hivyo, unahitajika utaalam katika kuitumia na miundombinu stahiki ya kuhakikisha kwamba Sayanidi inatumika kwa umakini mkubwa ili isiingie kwenye mazingira na hivyo kuathiri binadamu, mifugo na mazingira kwa ujumla. Kutokana na gharama kubwa za miundombinu pamoja na utaalam unaotakiwa, wachimbaji wadogo wa dhahabu wanaotumia kemikali hii aina ya Sayanidi siyo wengi kulinganisha na wale wanaotumia zebaki.

Mikoa ya Kipaumbele ni 7 ambayo ni Geita, Mwanza, Mara, Shinyanga, Singida, Mbeya na Songwe. Mikoa hii imechukuliwa kuwa ni ya kipaumbele kutokana na ukweli kwamba inao wachimbaji wadogo wengi wa madini ya dhahabu. Hata hivyo, mikoa mingine pia inayozalishwa dhahabu kupitia wachimbaji wadogo itafikiwa baadaye hususan kuhusu kueneza teknolojia mbadala idiyotuma zebaki.

Manufaa ya mradi yako mengi. Hata hivyo manufaa makubwa ya mradi ni pamoja na:

Kutoa elimu kwa umma hususan kwenye maeneo ya uchimbaji mdogo wa madini ya dhahabu kuhusu madhara ya zebaki na namna ya kujikinga ili kuepukana na madhara hayo na pia hatua za kuchukua ili kulinda mazingira yasiathirike na zebaki katika kipindi ambacho mbadala wa zebaki utakuwa haujapatikana;

Kugharimia utafiti na hatimaye upatikanaji wa teknoljioa mbadala za kuchenjua dhahabu kwa wachimbaji wadogo zisizotumia zebaki na kutoa elimu juu ya teknolojia hizo kwa kuzifanyia majaribio kwenye mikoa ya kipaumbele na kuhakikisha kwamba Taasisi zetu za ndani zinazohusika na masuala haya zinajengewa uwezo wa kuanza utengenezaji (Fabrication) wa vifaa muhimu vinavyohitajika kwa ajili ya kutumia teknolojia hizo;

Kuzijengea uwezo maabara za taasisi zetu 4 ambazo ni Tume ya Madini (Mining Commission); Taasisi ya Jiolojia na Utafiti wa Madini Tanzania (Geological Survey of Tanzania); Mamlaka ya Maabara ya Mkemia Mkuu wa Serikali (Government Chemist Laboratory Authority) na Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) ili kuziongezea uwezo wa kupima metali mbali mbali ikiwemo zebaki kwa lengo la kuweza kupima sampuli za wachimbaji wadogo pamoja na kupima ubora wa hewa, maji na udongo kwa lengo la kudhibiti uchafuzi wa mazingira. Kupitia maabara hizi, utafiti utafanyika kuhusu ubora wa vyanzo vyetu vya maji (Mito, maziwa na mabwawa) ili kujiridhisha kuhusu ubora wake na kama kuna uchafuzi wowote wa zebaki na metali au kemikali nyingine;

Kuainisha maeneo ambayo yameharibiwa kutokana na shughuli za uchimbaji mdogo wa madini ya dhahabu mfano miti kukatwa kwa wingi au kuachwa mashimo bila kufukiwa kusudi utaratibu wa kuyakarabati maeneo hayo ufanyike na kupanda miti inayofaa kiuchumi au kimazingira ili maeneo hayo yaweze kurudi kwenye hali yake ya hapo awali.

Kununua magari matatu (3) kwa ajili ya kurahisisha utekelezaji wa shughuli za mradi; na

Kuimarisha baadhi ya vituo vya mfano vilivyopo ili viweze kutekeleza majukumu yaliyokusudiwa kuhusu teknolojia mbadala;

Masuala mengine ya Mazingira kwa ujumla

Uchimbaji na uchenjuaji mdogo wa dhahabu kwa kutumia kemikali ya zebaki mbali na kuathiri afya ya binadamu na viumbe hai wengine pia unaambatana na athari mbali mbali kwa mazingira ikiwa ni pamoja na:-

Ukataji wa miti hovyo unaopelekea kukua kwa jangwa na kuongezeka kwa hewa ya ukaa hatimaye adhari za mabadiliko ya tabia nchi ikiwa ni pamoja na mmomonyoko wa udongo, Uharibifu wa udongo kwa maeneo yenye shughuli za uchimbaji na uchenjuaji wa dhahabu unaotokana na kemikali ya zebaki ikiwa ni pamoja na madini tembo na tindikali kutoka mwamba wenye dhahabu uliosagwa kwa ajili ya uchenjuaji, Uharibifu wa ardhi unaotokana na uwepo wa mashimo ya uchimbaji wa madini ya dhahabu yaliyoachwa wazi na hivyo kupelekea ardhi kutofaa kwa matumizi mengine na kutokea kwa ajali za binadamu na wanyama wengine na Uchafuzi wa vyanzo vya maji unaotokana na kemikali ya zebaki, madini tembo na tindikali.

Vilevile hupelekea Kukauka na kupotea kabisa kwa vyanzo vya maji ya juu na chini ya ardhi unaotokana na ukataji miti hovyo na matumizi makubwa ya maji yasiyolingana na kiwango cha maji yaliyopo; na Kupotea au kuibuka kwa baadhi ya mimea ya asili unaotokana na mabadiliko ya hali ya udongo, hewa na ukosefu wa maji kwa maeneo husika.

KATUNI

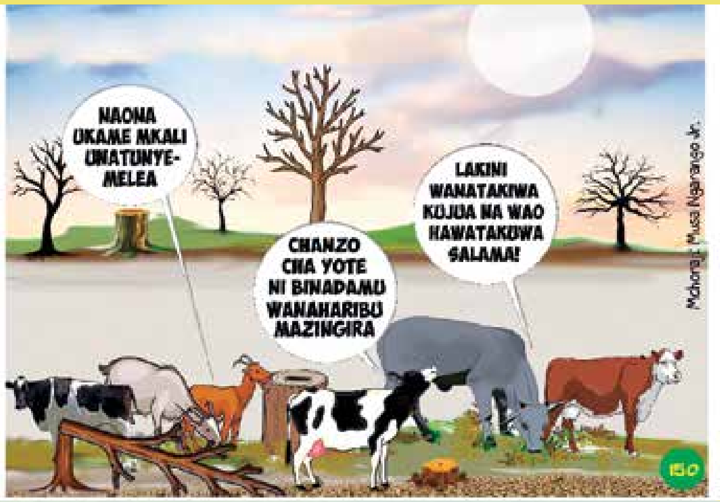
NAONA UKAME MKALI UNATUNYEMELEA
CHANZO CHA YOTE NI BINADAMU WANAHARIBU MAZINGIRA
LAKINI WANATAKIWA KUJUA NA WAO HAWATAKUWA SALAMA!
Mchoraji: Musa Ngarango Jr.
150

MOSHI UNAOTOKA KATIKA MELI HUHATARISHA MAISHA YA VIUMBE HAI WANAOISHI BAHARINI
NI KWELI, HIVYO KUNA HAJA YA KUTAZAMA UPYA MIFUMO YA UTOAJI HEWA KATIKA MELI MAANA NI MUHIMU KULINDA MAZINGIRA NA VIUMBE WA BAHARINI
MCHORAJI: Musa Ngarango Jr.

KAULI YA MAZINGIRA YETU
ALHAMISI 04 ,MEI 2023
Kelele huamisha makazi ya ndege au wanyama kutoka kwenye maeneo yao waliozoea kuishi na kuzuia kuzaliana kwao. Wanyama na ndege hupata wasiwasi na hofu na hivyo kuathiri ukuaji na kuzaliana na wengine kufa.
PAZA SAUTI KUDHIBITI KELELE CHAFUZI

MGONJWA WENU AMEATHIRIWA NA ZEBAKI, SI UKIMWI KAMA MLIVYOKUWA MNADHANI
YEYE NI MCHIMBAJI MDOGO WA MADINI YA DHAHABU, ITAKUWA HUKO KWENYE SHUGHULI ZAKE
JAMANI, DALILI ZOTE TULIDHANI AMEATHIRIKA NA UKIMWI
NDIO MAANA INASHAURIWA WATUMIE VIFAA KINGA PINDI WANAPOTUMIA ZEBAKI
Mchoraji: Musa Ngarango

MAMA, JE NI KWELI ZEBAKI INA MADHARA KWA AFYA?
NDIYO INA MADHARA IKIWEMO KUHARIBU FIGO, NDIO MAANA WACHIMBAJI WADOGO WA DHAHABU WANASHAURIWA KUTUMIA VIFAA KINGA NA MBADALA WA ZEBAKI
Mchoraji: Musa Ngarango Jr.

©Musa Ngarango Jr.
ATHARI ZA ZEBAKI
FIGO KUATHIRIKA, UPOFU, ULEMAVU, KUZAA WATOTO TAAHIRA, KIFO.
TUMIA VIFAA KINGA
MCHIMBAJI MDOGO

POOOH!
POOOH
POOOH
POOOOO
NDIO MAANA INASHAURIWA TUSIWEKE MAKAZI KARIBU NA BANDARI ILI KULINDA MAZINGIRA NA AFYA ZETU KUTOKANA NA KELELE
ENEO HILI LINA KELELE NYINGI
Mchoraji: Musa Ngarango Jr.

ARDHI YETU IMEKUWA KAME KILA TUNAPOCHIMBA PAKAVU, NILIKUJA ILI UNIAZIME MAJI JAPO KIDOGO
MIMI PIA SINA MAJI HATA TONE, WANANGU WALIENDA UMBALI MREFU KUTAYAFUTA NA WAMEKOSA, CHANZO NI WANAOHARIBU MAZINGIRA, JAMII YETU LAZIMA ICHUKUE HATUA
Mchoraji: Musa Ngarango Jr.
151

ENEO HILI ZAMANI SAMAKI WALIKUWA WENGI, LAKINI SIKU HIZI HAKUNA KITU
UCHAFUZI WA MAZINGIRA KATIKA FUKWE YA BAHARI YETU NDIO CHANZO CHA HAYA YOTE, SASA LAZIMA TUCHUKUE HATUA

KAULI YA MAZINGIRA YETU
JUMATANO 03, MEI 2023
Ni vyema kuweka mfumo maalumu wa kuzuia kelele (sound proof) katika kumbi za starehe ili kudhibiti kiwango cha sauti kinachozidi na kupelekea kelele chafuzi na mitetemo.
PAZA SAUTI KUDHIBITI KELELE CHAFUZI
Namba 214

LEO TUMEFUNDISHWA SHULENI, KUMBE MATUMIZI YASIYO SALAMA YA ZEBAKI NI HATARI SANA
NDIO, TENA YANAWEZA KUSABABISHA HATA KIFO
NDIO MAANA MIMI NA MAMA YAKO TUNAPOKUWA KWENYE SHUGHULI ZETU ZA UCHENJUAJI DHAHABU TUNATUMIA VIFAA KINGA ILI KUEPUKA MADHARA

MATUMIZI YASIYO SALAMA YA ZEBAKI HUSABABISHA KANSA
WACHIMBAJI WADOGO TUVAE VIFAA KINGA TUNAPOTUMIA ZEBAKI
TUVAE VIFAA KINGA INAPOBIDI KUTUMIA ZEBAKI
MATUMIZI YASIYO SALAMA YA ZEBAKI HUSABABISHA KIFO
ZEBAKI INA ATHARI KIAFYA, TUVAE VIFAA KINGA NA KUTUMIA MBADALA WA ZEBAKI
MCHORAJI

ATHARI ZA ZEBAKI
KIFO. FIGO KUATHIRIKA. KUZAA WATOTO TAAHIRA. KANSA. UPOFU. ULEMAVU WA VIUNGO. KUZAA WATOTO WENYE ULEMAVU

MWANZONI SIKUJUA KABISA KAMA SUMU YA ZEBAKI INAWEZA KUTUATHIRI KWA KUPITIA SAMAKI
INA ATHARI KUBWA, NDIO MAANA WANAOITUMIA WANATAKIWA KUWA NA VIFAA KINGA KUZUIA ISISAMBAE

Wasiliana nasi;

Mkurugenzi Mkuu,
Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC),
Ghorofa ya 6, Jengo la Kambarage, Barabara ya PSPF S.L.P 2724, Dodoma, Tanzania.
Simu: +255 26 296 0098, +255 713 608 930
Barua pepe: dg@nemc.or.tz, Tovuti: www. nemc.or.tz

#MazingiraYetuUhaiWetu

Namba ya Bure: **0800110116**
@nemctanzania
NemcTVTanzania
www.nemc.or.tz